

EVANGELIET OG DEN JØDISKE VERDEN

Israelsmissionens magasin
nr. 2 - september 2022

TEMA
NYE
BEGYNELSER

Ny generalsekretær
i Israelsmissionen:
"Visionen driver mig"

Gud er mangfoldig. Derfor er Guds mission mangfoldig – også til det jødiske folk. I dette magasin vil vi give stemme til den mangfoldighed. Til stemmer, som tror og tvivler, og til dem, der kan begejstre. Til dem, som vil udfordre vores teologi og tænkning. Alt sammen i håbet om, at du må blive inspireret, opmuntret og bevæget af Guds missions mangfoldighed

Rigtig god læselyst!
Maria Risbjerg, redaktør

Maria Risbjerg

REFLEKSION	4
Grib tilgivelsens mulighed	
FORSONING BEGYNDER, NÅR VI TØR SE HINANDENS SMERTE	6
Interview med Hedva Haymov, Musalaha	
"VISIONEN DRIVER MIG"	12
Mød Christian Rasmussen, Israelsmissionens nye generalsekretær	
EN JØDISK BØN FOR NYE BEGYNDELSER	16
HAN HAR GJORT ALTING NYT	18
Perspektiver på Johannes' Åbenbaring	
FRA NORDNORGE TIL TEL AVIV	22
Nyt præstepar i Immanuelkirken	
HVILKEN PLADS HAR JEG I GUDS MISSION?	24
Seks nye missionspiloter er rejst til Israel .	

LEDER

Israelsmissionens sag er unik

En ny begyndelse venter mig i skrivende stund om fire dage, hvor jeg har første dag som generalsekretær i Israelsmissionen. Det ser jeg frem til. Israelsmission har haft en plads i min familie, så længe jeg kan huske, og min kone Lisbeth og jeg har selv været engageret, siden vi var med til at starte en IU-lokalforening i Odense i 2000. Året efter var vi kirkevolontører i Jerusalem. Her blev det klart for mig, at Guds trofasthed mod det jødiske folk først og sidst er hans søn, som også blev Davids søn, Jesus, jødernes konge, Israels Messias.

Målet for Israels udvælgelse fandt sit klimaks, da Abrahams lovede afkom, født under loven, levede det liv, som loven kræver – i kærlighed til Gud og næsten – for på et kors uden for Jerusalem at blive ramt af lovens dom over det liv, der rammer forbi lovens dobbelte kærlighedsbud om at elske Gud med alt, hvad vi har, og vores næste som os selv. Sådan vendte Jesus syndens forbandelse til nådens velsignelse for Israels slægt – ja, for alle jordens slægter. Men hans eget folk tog ikke imod ham. "Vidste blot også du på denne dag, hvad der tjener til din fred?", sukkede Jesus, og han græd, da han så ud over Jerusalem: "Hvor ofte har jeg ikke villet samle dine børn..., men I ville ikke."

Det var en stor sorg for Jesus, og i Rom 9 fortæller Paulus, hvorfor det også er en stor sorg for ham, at hans landsmænd ikke kender Jesus. "De har førstefødselsretten

og herligheden og pagterne og loven og tempeltjenesten og løfterne; de har fædrene, og fra dem er Kristus kommet som menneske." Det er interessant for os at bemærke, at Paulus ikke begrundet sin sorg med, at jøderne er hans landsmænd. Det havde ellers været naturligt nok. Jeg forestiller mig, at kristne danskere særligt har hjerte for deres eget folk; at andre danskere skal lære Jesus at kende, netop fordi de er vores landsmænd. Selvfølgelig da! Det er oplagt og godt. Det er bare ikke det nationale slægtskab, der er årsagen til Paulus' sorg. Nej, det er, fordi de har det hele, men de har ikke Jesus, som det hele – det vil sige alt i deres udvælgelse handler om.

Denne sorg kan enhver bibellæsende kristen identificere sig med, og derfor bør jødemission også ligge på enhver Jesus-troendes hjerte. Naturligvis kan det være forskelligt, hvor meget det optager den enkelte, og jødemission er ikke vigtigere end mission til danskere eller andre folk, *men* jeg finder det naturligt, at enhver kristen i større eller mindre grad deler Jesu og Paulus' sorg. Ligesom vi må kunne gøre Paulus' ønske til vores eget: "Af hele mit hjerte ønsker jeg og beder til Gud om, at de må frelses."

Israelsmissionens sag er unik, og jeg føler mig privilegeret over at få lov at være med.

Christian Rasmussen,
generalsekretær

Grib tilgivelsens mulighed

 Tekst: Jørgen Bækgaard Thomsen, pastor emeritus og tidligere udsendt for Israelsmissionen – Foto: Unsplash

Mens jeg gik på sprogskole i Israel, kom en af de andre i klassen, Roni, med et ret voldsomt udfald mod kristendommen – og specielt mod mig som bekendende kristen. Men livet gik videre, og jeg tænkte egentlig ikke så meget mere over det. Sommeren gik, og efter ferien fortsatte Roni i en anden klasse. Men selvom jeg havde lagt det bag mig, så havde Roni ikke glemt episoden. Umiddelbart efter Rosh HaShanah, den jødiske nytårsdag, opsøgte han mig nemlig og bad om tilgivelse for de voldsomme ord. For som from jøde kunne han ikke nå frem til den forestående Forsoningsdag med ro i sindet uden først at have søgt min tilgivelse. For mig var det let at tilgive, for jeg havde ikke opfattet ordene så hårde, som Roni åbenbart huskede dem. Det nye år kunne ikke blive til en ny begyndelse, før han havde bedt mig om tilgivelse. Episoden blev en påmindelse for mig om både den alvor og den storhed, menneskelivet rummer.

Hvad var det, der drev Roni? Den jødiske nytårsdag Rosh HaShanah er en fest, som rummer stor alvor. Her skal mennesket nemlig gøre regnskab for sit liv. Festen begynder i år ved solnedgangen den 25. september, og den indleder "de ti frygtelige dage", ti boddage, frem til den store forsoningsdag. I denne periode skal mennesket gøre bod for sine synder og søge forlig med dem, man har forsynet sig imod i det år, der er gået. Vi skal ikke bare søge Guds tilgivelse for det onde, vi har gjort mod vores medmenneske. Vi skal søge tilgivelse hos den, vi har gjort ondt. I jødisk tradition går det så vidt, at hvis den, man har gjort uret, er død i mellemtiden, skal man tage ti mænd med til vedkommendes grav og dér bede om tilgivelse.

Det er så let at gå videre, selv om der er mennesker, vi har gjort uret. Det er så let at nøjes med at sige: "Forlad os vor skyld" til Gud. Det har vi lov til. Men Roni blev en påmindelse om, at vi ikke kan gemme os bag en from bøn

til Gud med de sår, vi har tilføjet et andet menneske. Da han kom til mig, blev det en ny begyndelse for os begge: For ham, fordi jeg gerne tilgav ham, så han nu kunne gå frem mod den forestående Forsoningsdag og bede Gud om tilgivelse for det, han havde forsynet mod Gud – for mig, fordi det blev en påmindelse om, at også jeg må søge tilgivelse hos det menneske, jeg har gjort fortræd. Det jødiske nytår er altså væsensforskelligt fra vores nytårsfejring. Det er en boddag, der indleder en bodstid.

Rosh HaShanah peger på den måde frem mod den nye begyndelse, som egentlig kommer med Forsoningsdagen, Yom Kippur. Rosh HaShanah peger på både Alvoren og storheden i menneskelivet. Alvoren ligger i, at vi står til ansvar for vore handlinger og ord. Men det er også storheden, at vore handlinger og ord har betydning. Vi har ansvar. Vi har moral. Det er noget af det, der ligger i, at vi er skabte i Guds billede. En besværlig storhed somme tider. Men netop som moralske væsener må vi bekende og søge tilgivelse for vore fejl. Vi kan bede vores næste om tilgivelse. Det kan føles uendeligt ydmygende, men det er den nye begyndelse for begge parter. Og den mulighed må vi ikke lade gå fra os. For det er også en storhed, at vi på den måde kan tage det ansvar på os, som vi er skabte til.

Og så må vi søge til Gud. Det er en ufattelig mulighed og rigdom, vi har fået som kristne, at vi må lægge den skyld, vi har overfor Gud, på Jesus, og samles ved hans bord. Det er en ny begyndelse søndag efter søndag. Vi får lov til at bede: "Forlad os vor skyld, som også vi forlader vores skyldnere". Men lad os ikke lade sårede mennesker ligge bag os, hvis vi har mulighed for at rette op på vore fejl.

En ny begyndelse skal ikke kun gælde mig selv, men også min næste.

Forsoning begynder, når vi tør se hinandens smerte

🕯️ | Tekst: Maria Strøm Risbjerg, redaktør – Foto: Unsplash

Kløften, der skiller israelere og palæstinensere ad i måske en af verdens mest komplicerede konflikter, er både dyb og smertefuld. Alligevel findes der modige kvinder på tværs af muren, som udfordrer tidens fjendebilleder – og som insisterer på at vælge medmenneskeligheden til.

Når organisationen Musalaha bringer kvinder fra begge sider af muren sammen for første gang, sker det ofte i ørkenen. Her er alle lige, og det er et godt udgangspunkt for at skabe nye relationer. Fotos: Musalaha

Sandet strækker sig, så langt øjet rækker. Her er ingen byer, ingen trafik, ingen larm. Kun vindens stille susen mellem rødbrune klippeformationer giver lyd fra sig. Det er foråret 2022, og midt i dette gulte landskab befinder 15 israelske og 15 palæstinensiske kvinder sig. De er her, fordi de har taget et sats – en chance. Fordi de har et spinkelt håb om en bedre fremtid. Dette håb har drevet dem ud i ørkenen til mennesker, de normalt kalder fjender.

At det netop er ørkenens barske landskab, der danner rammen for kvindernes første møde, er ikke nogen tilfældighed. For i ørkenen er der ingen checkpoints, grænsevagter eller forskelsbehandling. Den er et *helle* – et fristed – hvor israelere og palæstinensere først og fremmest er mennesker. Mennesker, som har brug for hinanden. Mennesker, som deler vand, ridder på kameler, synger, sover og griner sammen.

Lige nu virker det næsten som en umulighed, at de en dag skulle kunne kalde hinanden andet end fjender. For der er intet let eller selvfølgeligt over at mødes med dem fra 'den anden side', som bomber, skyder og hærger alt det, man har kær. Som har indtaget ens land, eller som ikke vil erkende deres fejltagelser. Ikke desto mindre har disse kvinder trodset de fjendebilleder, de er vokset op med, og taget de første og måske afgørende skridt tættere på hinanden.

At bygge bro

Siden 1990 har organisationen Musalaha arbejdet for at bygge bro mellem israelere og palæstinensere. I Musalaha er udgangspunktet ikke, at man nødvendigvis skal nå til enighed med hinanden. Det handler om relationer. Om at turde lytte. Turde se den andens smerte. Netop derfor lader de grupper af mennesker mødes på neutral grund, fordi oplevelsen af at være i

øjnehøjde er et helt nødvendigt udgangspunkt, når man begiver sig ud på den lange og udfordrende rejse, forsoningen er.

En del af Musalahas arbejde finder sted blandt kristne palæstinensere og Jesus-troende jøder, og her bruger de det fælles trosgrundlag som udgangspunkt for at mødes. Musalaha ønsker gennem sit arbejde at efterleve Jesu lære og eksempel om at elske sin næste som sig selv.

På trods af det fælles trosgrundlag er de to parter kendetegnet ved enorme kulturelle, sociale, sproglige, teologiske og politiske forskelle, der gang på gang skaber store udfordringer. Mange, der er involveret i arbejdet, kommer ofte til at opleve, at de står med en fod på begge sider af konflikten. Musalaha er med til at udruste og skabe et rum, hvor disse mennesker kan mødes og sammen arbejde med de udfordringer, som konflikten giver. Det er også med til at fastholde mennesker i, at konflikter aldrig er endimensionelle.

'De modigste kvinder, jeg har mødt'

Da jødiske Hedva Haymov for 27 år siden satte sine fødder på israelsk jord for første gang, var hun ung, idealistisk og nyomvendt. Hun var kommet til tro i en messiansk menighed i Amerika, hvor der blev talt meget om at opfylde profetierne i Det Gamle Testamente og om at bringe jøderne hjem til Israel. Derfor havde hun pakket sit liv ned i to kufferter og var draget afsted for at begynde

en ny tilværelse som israelsk statsborger efter Guds vilje. Men det land, som skulle flyde med mælk og honning, var fyldt med langt større kontraster og problematikker, end hun havde kunnet forestille sig.

"Da jeg først ankom, havde jeg absolut ingen viden om eller forståelse for, hvad der foregik på den anden side af muren. Jeg havde kun det jødiske og det bibelske narrativ. At jeg var en del af det udvalgte folk, og at vi skulle være med til at bringe Himmelen ned på jorden." Hedva blev hurtigt klar over, at der boede andre end jøder i Israel. Som talte andre sprog, og som klædte sig anderledes. Men hun kom aldrig i kontakt med dem, for i Israel blander man sig ikke. "Det område, man bor, er ofte enten jødisk, palæstinensisk eller arabisk-israelsk. Selv skolerne er opdelt. Så jeg havde ikke en naturlig måde at møde mennesker med et andet perspektiv."

Men en dag inviterede en veninde hende til at tage del i en af Musalahas kvindegrupper, og det ændrede alt for hende. "Jeg fik muligheden for at møde mennesker fra 'den anden side' i et trygt miljø, hvor jeg kunne høre om deres liv, og hvad de gik igennem." I dag er det 15 år siden, Hedva fik sit første møde med de palæstinensiske kvinder. De sidste 10 år har hun været ansat som koordinator i Musalaha, og i den tid har hun arbejdet med mere end 2000 kvinder på tværs af muren. "Kvinderne i Musalaha er de modigste, jeg nogensinde har mødt," fortæller hun.

Hedva Haymov er koordinator for forsoningsarbejdet blandt kvinder på tværs af Israel/Palæstina i organisationen Musalaha.

Mange, der er involveret i arbejdet, kommer ofte til at opleve, at de står med en fod på begge sider af konflikten. Musalaha er med til at udruste og skabe et rum, hvor disse mennesker kan mødes og sammen arbejde med de udfordringer, som konflikten giver. For Hedva er der ingen tvivl om, at kvinderne i Musalaha er de modigste, hun kender.

Det indledende møde i ørkenen er første skridt. Derefter begynder kvinderne at åbne op over for hinanden, og de øver sig især i at lytte. For det er udfordrende at lytte til mennesker, der har en anden oplevelse af verden, end man selv har.

Historierne, vi fortæller os selv

Bare tre dage efter kvindernes første møde på ørkenen sker der noget, som ryster dem alle, og som udfordrer deres begyndende relation til hinanden. For da en flok israelske soldater befandt sig på Vestbredden i byen Jenin, opstod der tumult, og midt i kaosset og frygten blev en ung mand skudt og dræbt. Manden var søn til en af de palæstinensiske kvinder, Laila. Nyheden lammer dem alle. Hedva og de israelske kvinder tager kontakt til Laila for at støtte hende, men hun svarer ikke. Dagene går, og uvisheden kommer snigende. Hvad betyder stilheden? Ønsker hun ikke længere at være i kontakt med de israelske kvinder?

Når Hedva samler en gruppe kvinder på tværs af muren, følger hun en fremgangsmåde – et særligt pensum – som Musalaha har udviklet gennem mange år. Dette pensum leder kvinderne, og mange andre grupper, igennem forsoningens seks stadier. Processen er udfordrende, og for nogle i en sådan grad, at de må bakke ud undervejs.

Det indledende møde i ørkenen er første skridt. Derefter begynder kvinderne at åbne op over for hinanden, og de øver sig især i at lytte. For det er udfordrende at lytte til mennesker, der har en anden oplevelse af verden, end man selv har. I en af øvelserne er kvinderne inddelt i par, hvor de hver især skal svare på forskellige spørgsmål. Her må de ikke diskutere eller kommentere på hinandens svar, men skal udelukkende lytte og søge at forstå. De får et par minutter til hvert spørgsmål.

Et spørgsmål kunne være: "Hvad gør teenagere i dit lokalsamfund normalt, når de fylder 18 år?" Her fortæller israelerne om militærtjenesten. De unge har ikke et valg, de skal i militæret, ellers kommer de i fængsel. Palæstinenserne fortæller, at de unge typisk får et job eller tager på universitetet. Et andet spørgsmål kunne være: "Hvordan får du rent drikkevand i dit hjem?" Israelerne svarer, at de jo bare tænder for vandhanen, og så har de alt det vand, de kunne tænke sig. Palæsti-

nenserne derimod fortæller, at de bliver nødt til at fylde spande og krukker op med vand to eller tre gange om måneden, fordi Israel ellers holder vandet lukket resten af tiden i deres by. Hvis de løber tør for vand, inden der bliver tændt for det igen, må de betale en lastbil til at komme fordi, og det koster ti gange så meget som normalt.

”Vi bruger disse øvelser, så folk kan mødes og dele information, men uden at de diskuterer,” forklarer Hedva. Øvelserne er gode, mener hun, fordi de giver plads til nye fortællinger om verden. Og det er der brug for, hvis der skal skabes varig forsoning blandt de to parter. ”Der er ikke meget empati i sætninger som ’de har bedt om det’, ’de er ikke i stand til at leve fredeligt, ja, de ønsker ikke fred’ og ’de vil aldrig acceptere os’. Jo mere man gentager dette for hinanden, jo mere bliver det virkelighed. Jeg tror ikke længere på det, fordi jeg kender folk. Når man lærer mennesker at kende, ser man en ny virkelighed.”

’Man skal være stærk for at trodse sin kultur’

Når kvinderne bevæger sig gennem Musalahas pensum, når de før eller senere til en skillevej. Her skal de beslutte sig for, om de vil fortsætte rejsen, eller om de vil trække sig fra processen. For nogle bliver konfrontationen med fortællingerne fra ’den anden side’ for hård, og de må bakke ud. ”Nogle kan ikke håndtere det, og vi bliver nødt til at efterlade dem. Eller vente på dem. Alle er forskellige og udvikler sig i deres eget tempo. Nogle forlader processen og kommer aldrig igen.”

Dem, der vælger at blive, tager ofte et meget aktivt valg om at fortsætte på trods af de udfordringer, de møder, og det giver ofte en større åbenhed og sårbarhed i gruppen.” Man skal være utroligt stærk for at trodse sin kultur. At mødes med dem, dine nærmeste omgivelser anser for

fjender. At blive kaldt en forræder,” forklarer Hedva. Når nogle vælger at bakke ud, handler det ifølge Hedva om noget så grundlæggende som identitet. Når man lytter til mennesker, som har en anden fortælling om verden, end man selv har, kan man ikke undgå at skulle arbejde med sin egen identitet. Og det er udfordrende. ”Det er svært at blive konfronteret med ting, som rykker ved ens identitet. Og det er netop det, kvinderne oplever. Israelerne bliver ikke palæstinensere – og palæstinensere ikke israelere – men de er ikke de samme mennesker som før. Det er afgørende at nå dertil, men det er også utroligt udfordrende.”

Noget tid efter drabet på den unge mand tager Laila kontakt til Hedva. Hun fortæller, at hun har haft nogle kaotiske og svære dage. Som situationen er, har hun ikke kræfterne til at fortsætte forløbet hos Musalaha. Det er for hårdt. Men midt i sorgen og meningsløshedens mørke har hun alligevel et særligt budskab på hjertet, som hun beder Hedva tage med videre:

”Fortæl de israelske kvinder, at det ikke er deres skyld, min søn er død”.

I dag har Laila stadig kontakt til Hedva og de israelske kvinder. Om hun en dag beslutter sig for at vende tilbage til gruppen, står stadig hen i det uvisse.

**Navnet Laila er brugt fiktivt for at holde kvinden anonym.*

Visionen driver mig

 | Tekst: Kirsten Bitsch Lang, kommunikation og fundraising
Fotos: Maria Risbjerg

Christian Rasmussen begyndte d. 1. september 2022 som ny generalsekretær i Israelsmissionen. Selvom han er ny i jobbet, så er han ikke ny for Israelsmissionen, da han tidligere har været 7,5 år i Immanuelkirken i Tel Aviv som præst. Her kan du lære Christian bedre at kende og blive klogere på, hvorfor han glæder sig til at komme i gang med arbejdet.

Mørket sænker sig over Christian Rasmussens barndomshjem, og Christian og hans søskende og forældre samles til aftenbøn. Her beder Christians forældre for deres venner Bodil og Jens Arne Skjøtt, der dengang var udsendt af Israelsmissionen til Den Danske Kirke i Jerusalem. Dette blev Christians første møde med Israelsmissionen. Som ung etablerede han en lokalforening for Israelsmissionens Unge i Odense sammen med sin kone Lisbeth Rasmussen, og i 2001 blev parret kirkevolontører i Jerusalem.

"Det, der drev mig mod Israel dengang, var særligt det at komme ned og se, hvor Jesus havde været," fortæller Christian.

Herefter studerede Christian teologi og tog på pastoralseminariet, mens Lisbeth læste til lærer, og i denne periode fik parret deres første tre børn. I 2009 kom de til Immanuelkirken som præstepar, og her blev deres sidste barn født. Familien består nu af Lisbeth og Christian, Johan, Magnus, Amanda og Simon.

I 7,5 år, fra 2009-16 befandt familien sig i Immanuelkirken, og her blev det kald til jødemission, som Christian læser om i Bibelen, konkret for ham:

Christians første uge som generalsekretær foregik ikke på kontoret, men i Israel. I selskab med Israelsmissionens landsstyre mødte han både medarbejdere og partnere, som på hver deres måde arbejder på at give evangeliet videre.

”Der sker noget, når man møder mennesker. Det bibelske kald til jødemission er stærkt, men det er abstrakt i den forstand, at man ikke får ansigt på, hvem det er, kaldet handler om. Når man lærer nogen at kende; deres historie, tilgang, traditioner og forståelse, så sker der noget. I Tel Aviv fik vi mange jødiske venner, både jesustroende og ikke-jesustroende, og det gjorde en forskel for mig.”

Uimodståelige Jesus

Tiden i Tel Aviv var god for både familien og for kirken og menigheden. Her levede parret Israelsmissionens vision ud, og de fik lov til at opleve flere gange, at mennesker kom til tro på Jesus. I begyndelsen, når Christian ville fortælle jøder, hvem Jesus er, så begyndte han med

Gamle Testamente for at forklare, hvordan jødedom og troen på Jesus hænger sammen. Med tiden begyndte han dog at gå lige på med Jesus og evangelierne:

”Jeg fandt ud af, at Jesus gør så stort et indtryk, at når man sætter sig ned og undersøger, hvem han er, så er han uimodståelig. Når folk kom til tro, var det oftest Jesus, de blev betaget af, og så åbnede relationen til ham op for de ting og tekster, de kendte i forvejen fra Gamle Testamente, så de pludselig kunne se, hvordan tingene hang sammen.”

Immanuelkirken var et ret fantastisk sted at være for Christian, fordi det på mange måder blev billedet på opfyldelsen af det, som Gud havde lovet:

”Det var ret fantastisk at sidde i Jaffo, som er det sted, hvor Peter havde et syn i Apostlenes Gerninger, hvor han ser ikke-kosher mad komme ned fra himlen og får at vide af Gud, at han skal spise det, for Gud har erklæret det rent. Og det var så fint at være i Immanuelkirken, hvor os, der var ikke-kosher, ikke-jødiske, sad sammen med vore jødiske søstre og brødre. Peters syn var begyndelsen på det, som Abraham blev lovet, nemlig at nu går de gode nyheder ud til ikke bare det jødiske folk, men til alle verdens folk. Og der i kirken sad vi så; folk fra hele verden, der tilbad Abrahams Gud sammen, og det var utrolig stærkt.”

”Alle kontinenter på nær Antarktis var repræsenteret i kirken, og her kunne man meget bogstaveligt se de folk, der kom fra verdens ende og vendte tilbage til det sted, hvor evangeliet var gået ud fra.”

Der er noget vigtigt på spil

I 2016 flyttede familien til byen Løsning, der ligger mellem Horsens og Vejle, hvor Christian begyndte som generalsekretær i KFS, Kristeligt Forbund for Studerende. Her fik Christian masser af erfaring med organisationsarbejde og kunne også her arbejde for, at mennesker lærte Jesus at kende. Og nu er Christian tilbage hos Israelsmissionen, hvor han skal bære organisationens vision om, at lige netop det jødiske folk må møde Jesus.

For Christian er det visionen, der driver ham til at blive generalsekretær lige netop her, og som han selv siger, så er der noget vigtigt på spil, også teologisk, når vi beskæftiger os med lige netop mission til det jødiske folk:

”Israelsmission er på en måde al missions moder. Evangeliet er for jøde først og også for hedning. De begyndte i Jerusalem og derfra skulle de bringe de gode nyheder til Judæa, Samaria og til verdens ende. Det bliver spændende også at arbejde missionsteologisk med jødemission og kigge på, hvad der sker med verdensmissionen og den missionale tænkning, hvis jødemission ikke prioriteres.

Der er ingen tvivl om, at Christian glæder sig til at komme ordentligt i gang med arbejdet:

”Jeg glæder mig til at skabe et samspil med Israelsmissionens bagland, landsstyre, medarbejdere og samarbejdspartnere. At skabe et rum for, at visionen kan leve, og at folks indspark og ideer kan blive bragt til bordet, og jeg glæder mig i det hele taget til at blive inspireret af de mennesker, der er engageret i Israelsmissionen,” siger Christian og fortsætter:

”Og så glæder jeg mig rigtig meget til at få nogle nye fortællinger om jøder, der kommer til tro på Jesus.”

Fold hænderne med os

Bed om, at..

- *Christian må få overblik og visdom i opgaven.*
- *Christian må få skabt gode relationer til Israelsmissionens partnere.*
- *Israelsmissionens fortsat må være båret af kærlighed til det jødiske folk og ønsket om, at de skal lære Jesus at kende.*

En jødisk bøn for nye begyndelser

 | *Illustration: Margrete Rolighed*

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם שֶׁחַיֵּינוּ וְקִיְמָנוּ וְהַגִּיעָנוּ
לְזֶמַן הַזֶּה:

*Lovet være du, Herre vor Gud, verdens konge, som
har givet os liv, opretholdt os og ladet os nå frem til
dette øjeblik.*

Han har gjort alting nyt

📖 | Tekst: Kasper Andreas Bergholt, bibelunderviser - Illustration: Margrete Rolighed

Jeg fejrede nytår med et par gode venner, og under middagen endte vi med at tale om beskrivelsen i Johannes' Åbenbaring af dyret og dets tal og mærke (Åb 13). Hvordan skal det forstås, og hvad handler det om? Det førte til en mere overordnet snak om, hvordan Johannes' Åbenbaring skal forstås, og det er mine tanker om det, jeg i denne korte artikel vil forsøge at sætte ord på.

En svært tilgængelig tekst

Når Johannes' Åbenbaring (Åb) er så svært tilgængelig, som den er, skyldes det ikke mindst, at det er svært at blive klog på dens genre. I løbet af de første fire vers i kapitel 1 introduceres vi for i hvert fald tre genrer. Lad os ganske kort stille skarpt på dem:

1) Johannes' Åbenbaring er et brev (v4) til syv konkrete menigheder i Lilleasien, og brevet må i større eller mindre grad have givet mening for dem, der læste det. 2) Johannes' Åbenbaring er en profeti (v3). De gammeltestamentlige profeter var ikke først og fremmest spåmænd og -kvinder, men havde til opgave at udlægge Guds vilje i nye situationer. Profeterne kommenterede altså på deres samtid og kritiserede for eksempel folkets lunkne gudsdyrkelse eller frafald fra pagten (fx Es 1,2-31; 30-31). 3) Johannes' Åbenbaring er en apokalypse ("åbenbaring", v1). Det er en genre, som vi delvist kender fra Bibelen (fx Dan 7-12), men som primært kendes fra samtidige ikkebibelske tekster. Apokalypser kendetegnes ved, at de med et stærkt symbolsk sprog udlægger en konkret samfundssituation for at trøste en gruppe af mennesker og opmuntre dem til at handle på en bestemt måde.

For alle tre genrer gælder det, at de taler ind i en konkret, historisk kontekst, og den kontekst må vi tage højde for, når vi læser teksten i dag. Men Johannes' Åbenbaring er

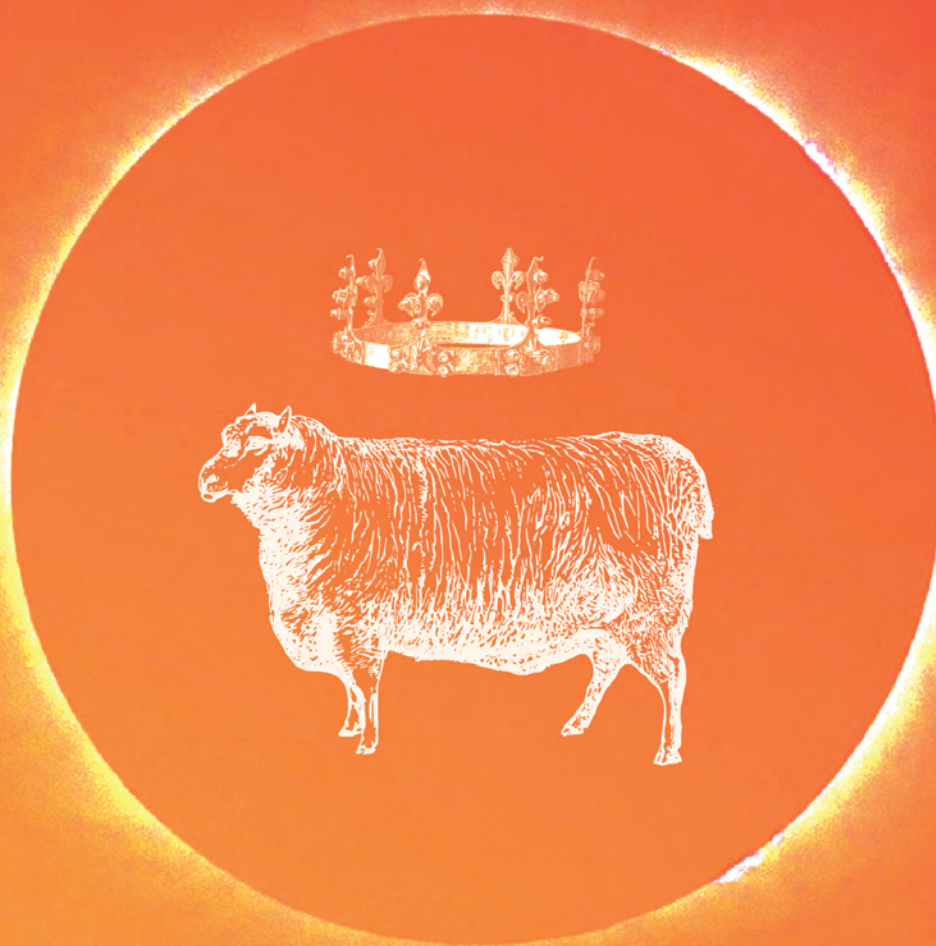
ikke kun en tekst for historisk interesserede. Det er også en tekst, vi læser i dag – med forventning om, at den fortsat er relevant. Vores forståelse af Johannes' Åbenbaring skal med andre ord tage højde for, at teksten var relevant i fortiden og samtidig er relevant i nutiden og fremtiden.

En tekst kan være relevant på flere måder, og derfor kan man gå til en tekst som Johannes' Åbenbaring på flere måder. Man kan gå til teksten som en kode, der skal afkodes, så man finder frem til det (ene), tekstens ord betyder. Med en rendyrket kode-tilgang vil man for eksempel være optaget af, om 'dyrets mærke' (Åb 13,16-17) er en form for tatovering fra det antikke Rom, moderne mikrochips eller et endnu ukendt fænomen.

Man kan også gå til Johannes' Åbenbaring som en slags linse, man kan kigge igennem, og som aktualiserer tekstens budskab, så man ser de paralleller, der er mellem teksten og de mange ting, der svarer til den. Med en rendyrket linse-tilgang vil man eksempelvis kunne forstå 'dyrets mærke' som en eviggyldig kritik af stormagters økonomiske udbytning af de svage. Der er noget rigtigt i begge disse tilgange, men de skal kombineres med den spænding mellem fortid, nutid og fremtid, der er nævnt ovenfor. Det vil vi forsøge at gøre nu.

Handler om fortiden

Johannes' Åbenbaring er en historisk tekst, og derfor har den været relevant for de første læsere. De overordnede træk i den historiske kontekst er rimelig lette at rekonstruere: Teksten er skrevet til en gruppe af (jøde)kristne, der levede i Romerriget, men oplevede bagsiden af den romerske medalje. De har i større eller mindre grad oplevet forfølgelse, nogle fra menighederne var blevet martyrer, og alle oplevede et ydre pres til at deltage i dyrkelsen af kejseren som en gud. Det er den

I den kontekst er det tydeligt, at beskrivelsen af den fordrukne skøge Babylon i Åb 17 er en hånlige omtale af Rom. 'Dyret fra havet' (13,1-10) må referere til den romerske kejser - ikke bare fordi han ville komme sejlene til Lilleasien, men også fordi selve dyremetaforen er hentet fra Dan 7, hvor fire forskellige dyr betegner fire herskere. 'Dyret fra jorden' (Åb 13,11-18) har til opgave at promovere kejser-dyrkelsen og kan hentyde til lokale tilhængere af Rom eller embedsmænd. Også det kryptiske tal 666 må have givet mening for de

første læsere, formentlig som en talkode for "kejser Nero". Den slags talkoder, hvor bogstaver har talværdi, kendes også fra andre antikke tekster og arkæologiske fund.

For de første læsere har teksten altså formentlig fungeret som en kode, der skulle latterliggøre Rom og forsikre læserne om, at selvom Rom har magt til at gennemtvinge kejserkulten, så er der i sidste ende kun én med magt: Løven af Judas stamme, det slagtede lam, Jesus Messias (5,5-6).

Handler om nutiden

Når vi læser en tekst, inddrager vi imidlertid ofte andre tekster og informationer fra vores bevidsthed. Vi læser gamle tekster på nye måder, fordi vores forståelsesmæssige briller og bagage har ændret sig. På den måde kan en tekst tale ind i nye situationer, og derfor er Johannes' Åbenbaring også relevant i dag.

Johannes kritiserer for eksempel den historiske kejsers konkrete magtmisbrug (18,3) og guddommeliggørelse af sig selv (13,8.12.14). Magtmisbrug og menneskers selv-guddommeliggørelse kender vi også talrige eksempler på i dag, og i alle de situationer kan Johannes' Åbenbaring være relevant. 'Dyret' henviser i sin historiske kontekst til kejseren, men samtidig også til alle former for autoritære og antikristelige magter. Det betyder ikke, at teksten er en forudsigelse af Hitler, Stalin eller Putin, men det betyder, at teksten er relevant i nye situationer. Johannes' Åbenbaring taler altså (også) om noget, der skal kendetegne verden helt indtil Jesu genkomst.

Når vi bruger teksten i dag, bør vi altså i overvejende grad bruge den som en linse. Den kan anvendes i mange nye situationer, men samtidig må disse anvendelser begrænses af historiske rammer. Det vil for eksempel være urimeligt at anvende udsagnene om 'dyret fra havet' til at sige noget om dyrevelfærd eller zoologiske haver.

Handler om fremtiden

Johannes' Åbenbaring er også en tekst, der kan bruges teologisk, og som derfor er relevant både nu og i fremtiden. Det kommer især til udtryk ved, at teksten ikke bare påpeger og beskriver en række problemer. Nej, teksten rummer også et kald til de kristne om at handle modsat med udgangspunkt i den måde, Gud er på ifølge Johannes. Johannes' Åbenbaring giver os altså nogle faste holdepunkter for vores teologi.

Jeg tror imidlertid ikke, Johannes' Åbenbaring forudsiger fremtiden. I hvert fald ikke i den forstand, at vi ud fra teksten kan opstille en tidslinje med konkrete begivenheder, der skal indtræffe inden Jesu genkomst. Jeg tror, Johannes' Åbenbaring forudsiger, at der indtil Jesu genkomst altid vil være konflikt mellem kirken og de magthavere, der minder om dyret/Rom, fordi kirken kaldes til at kritisere magthaverne og handle modsat. Og det er i grunden ikke en svær forudsigelse at lave – det er jo sådan, det uundgåeligt vil gå, når en hurtigt voksende

gruppe af mennesker nægter at bekende kejseren som deres herre, men i stedet tilbæder en mand, som romerne henrettede for at gøre oprør.

En revolutionerende tekst

Johannes' Åbenbaring er altså ikke så meget en forudsigelse, som den er et kald til kirken om at holde ud og holde fast (se 1,3; 2,13; 12,17; 14,12; 19,10; 22,7.9) og leve i overensstemmelse med den vision, Johannes har fået – en vision, der handler om det endemål, Gud har fastsat for verden. Målet er den endelige dom over al ondskab ved Jesus Messias, som har al magt i himlen og på jorden. Målet er tilintetgørelsen af den sidste fjende, døden, og verdens nyskabelse. Målet er, at Gud tager bolig blandt menneskene. Dét er budskabet i Johannes' Åbenbaring, og det er i bund og grund nøjagtig samme budskab, som det øvrige Nye Testamente fortæller: Jesus Messias er Herre, og til sidst skal Guds rige endegyldigt sætte sig igennem, ja, det er faktisk allerede foregrebet.

Johannes' Åbenbaring giver os altså et alternativt blik på verden, hvor det ikke er magtsyge despoter, der har magten, men Gud og hans Messias; hvor det eneste sande modsvar til undertrykkelse og uretfærdighed er ved-

holdende og frimodig tilbedelse af den levende Gud; hvor fremtidsudsigterne ikke er dystre, men håbefulde, fordi verden går mod sin nyskabelse. Derfor skal Guds folk i ord og handling være profetiske vidner om den Gud, der står på de undertryktes side, taler imod magtmisbrugerne og ønsker at nyskabe verden.

Hvis vi går til Johannes' Åbenbaring på denne måde, bliver det forhåbentlig en mindre skræmmende bog. Vi skal ikke frygte, om det nu er coronavaccinerne eller MobilePay, der er 'dyrets mærke', men læse teksten med frimodighed, springe de detaljer over, vi ikke kan gennemskue, og få fat i den overordnede pointe: Det er ikke politiske og økonomiske stormagter, der har kontrol over verdens gang, men Gud, himlens og jordens skaber, og han vil til sidst nyskabe verden, så alting bliver godt.

Den virkelighedsforståelse har potentiale til at revolutionere verden, og det er ganske enkelt den opgave, Guds folk har: De skal være profeter, der afslører og kritiserer magtmisbrug, uretfærdighed og krænkelser – hvad enten det finder sted i eller uden for kirken – og de skal være trofaste vidner om det slagtede lam, Jesus Messias, verdens konge, der har al magt og har gjort alting nyt.

Kasper Andreas Bergholt er ansat om bibelunderviser i Israelsmissionen. Han har en bachelor i teologi fra Menighedsfakultetet og er i øjeblikket i gang med at læse sin kandidat på Aarhus Universitet.

Kasper brænder for at undervise og dele ud af sin viden om Bibelen. Du kan kontakte ham på kasper@israel.dk, hvis du ønsker at invitere ham ud i dit fællesskab.

Nyt præstepar i Immanuelkirken Fra Nordnorge til Tel Aviv

✚ | Kristoffer Eknes, markedsleder i Den Norske Israelsmisjon – oversat af Kasper A. Bergholt

For 10 år siden fik Eyvind besked fra præsten om at tage hjem til Norge for at studere teologi, så han kunne komme tilbage til Tel Aviv for at overtage som præst i Immanuelkirken. Dengang havde de ingen anelse om, at det netop var det, som skulle ske.

Der er langt fra Soltun Soldathjem i Bardu til Immanuelkirken i Tel Aviv. Der er cirka 5.000 kilometer. Hvis man skulle køre den distance, ville det tage 72 timer. Hvis man hellere vil afsted på gåben, skal man forberede sig på en tur, som tager mindst 39 døgn ifølge Google Maps. Det er med andre ord lidt af en rejse, som Siv Anita og Eyvind Volle til efteråret skal begive sig ud på, selvom de skal tilbagelægge størstedelen af rejsen med fly.

Man bliver nysgerrig på, hvad det er, som har fået disse to til at flytte fra smukke Nordnorge til et helt andet liv i Tel Aviv. Ja, er de klimaflygtninge eller er der mere på spil?

Arbejdet tiltrækker

"Det er ikke vejret eller stranden, som lokker os til Tel Aviv", slår Siv Anita og Eyvind fast.

De har netop fået spørgsmålet stillet og er meget klar over, hvorfor de ønsker at være et præstepar i netop denne menighed. "Det er arbejdet, der tiltrækker. Jeg var vikar i Immanuelkirken for 10 år siden, og jeg blev meget glad for menigheden, menneskerne og stedet", siger den kommende præst.

Han fortæller videre om, hvordan han synes, det er spændende at være et sted, hvor bibelfortællingerne udspillede sig. Sammen fortæller Siv Anita og Eyvind om, hvordan de ønsker at dele evangeliet med det jødiske folk, at de drømmer om, at mennesker skal komme til tro, og at de glæder sig til at lære sproget og menneskerne at

kende. Noget de virkelig glæder sig til, er at udforske Bibelen sammen med jøder. "Jeg plejer at sige, at et jødisk barn på tolv år ser og forstår ting i Bibelen, som vi i Norge tager en doktorgrad for at forstå", siger Eyvind.

Sendte klage til bibelskole

Selvom Eyvind er meget optaget af Bibelen i dag, var det ikke givet, at han skulle få denne interesse. Han var ganske vist opvokset i et kristent hjem, men han er ikke sikker på, om han har kaldt sig kristen hele livet. Det fandt han først ud af, da han skulle bede det, som kaldes en agnostikers bøn. I stedet for at starte bønnen med "Kære gud, hvis der findes en gud...", bad han "Kære Far". Da opdagede Eyvind, at han virkelig havde en tro på Gud Fader. Alligevel blev bibelinteressen ikke det helt store i første omgang. Som elev på Bildøy Bibelskole pjækkede han gerne fra timerne for at spille guitar i stedet, men så skete der noget.

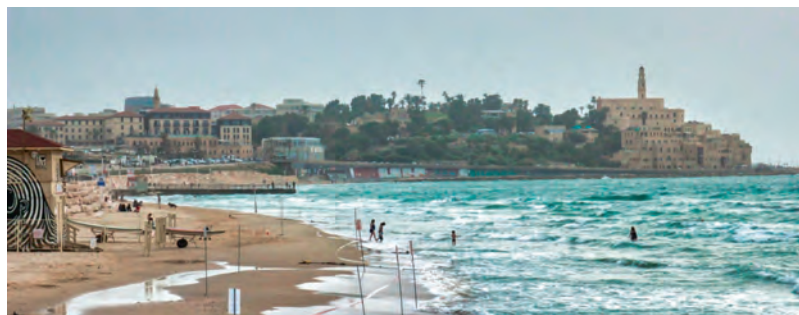
"Vi havde undervisning om Kristus i GT. Første time var der noget, der sagde 'bang'. Jeg kan stadig huske, hvor jeg sad i klasselokalet. Pludselig åbnede Bibelen sig, og jeg så sammenhænge", fortæller Eyvind begejstret.

Han husker tilbage på det øjeblik som et vendepunkt. Da forandrede han sig fra ikke at kunne lide særlige fag, timer og bibelskolen, til at blive en ivrig bibellæser.

"Jeg sendte faktisk en skriftlig klage til skoleledelsen, hvor jeg bad om mere bibelundervisning. Lærerne må have spekuleret over, hvad i alverden der var sket", siger Eyvind med et smil på læben.

Har følt en længsel efter Israel

"Det er lidt mærkeligt, men vi har begge følt en længsel efter at være i Israel. En slags hjemve", fortæller Siv Anita. Hun fortæller videre, at de har været i Israel hvert år, og

Siv Anita og Eyvind Volle er det nye præstepar i Immanuelkirken. De ankom til Tel Aviv i starten af august, og de glæder sig til at skabe gode rammer for menigheden.

nogle gange flere gange om året. For hende var det en rejse med bibelskolen, som vakte interessen. For Eyvind var det nogle måneder som volontør i Immanuelkirken. "Christian Rasmussen, som var præst dér dengang, spøjte med, at jeg skulle rejse hjem til Norge, studere teologi og komme tilbage for at overtage hans arbejde som præst", fortæller Eyvind. Ti år senere er spøgen blevet virkelighed.

Skal lede Den Norske Israelmisjons arbejde i Israel

I tillæg til at være præstepar skal både Siv Anita og Eyvind have andre ansvarsopgaver. Siv Anita skal bruge cirka

50% af arbejdstiden ved bibelskolekurset 'First:Israel' og til at følge op på volontørerne. Eyvind skal være teamleder for arbejdet i Israel og have ansvar for det arbejde, Den Norske Israelmisjon driver i landet.

Vær med til at bede for Eyvind og Siv Anita. Bed om, at de finder sig godt til rette i deres nye roller, og at de kommer til at gøre en forskel for menneskerne i Immanuelkirken og i Tel Aviv.

Hvilken plads har jeg i Guds mission?

✎ | Tekst: Helena Dyrholm, medlem af redaktionen og tidligere Storyteller – Fotos: Maria Risbjerg

Seks nye missionspiloter er rejst til Israel for at lære mere om sig selv, hinanden og Guds mission. Mød Nicoline, Heidi, Ane, Sine, Gustav og Jasmin og bliv klogere på, hvilke tanker og drømme de har for de kommende tre måneder.

Rundt om bordet bliver der nikket samtykkende fra de fem andre piloter, da Nikoline på 22 år sætter ord på, hvordan hun håber at finde sin egen måde at være betydningsfuld på under forløbet som missionspilot.

”Jeg synes nogle gange, det kan være svært at vide, hvilken plads jeg har i Guds plan. Det bliver fedt at opleve, hvordan jeg kan være betydningsfuld, og hvordan jeg kan hjælpe til med det, jeg har.”

Det er august, og de seks missionspiloter har netop mødt hinanden for første gang. De er samlet til introduktionskursus på Torvet i Aarhus for at høre om planen for deres kommende rejse til Israel og Palæstina med afrejse d. 11. september. Der venter en alternativ og meget flytbar hverdag med vilde oplevelser, lange arbejdsdage, nye relationer, undervisning og samtaler om tro og mission.

At være noget for andre

I løbet af rejsen skal missionspiloterne besøge forskellige organisationer og samarbejdspartnere, som på hver deres måde arbejder med på Guds mission. Stederne er alsidige, og opgaverne spænder fra at samle skrald til at lege med hjertesygge børn og tale med mennesker på gaden om Jesus.

For Ane på 21 år er det praktiske aspekt særligt vigtigt. Hun glæder sig til at få udvidet sin horisont og den måde, hun tænker mission på. ”Jeg vil gerne lære noget mere om, hvordan jeg kan give igen.” Det genkender Jasmin på 23 år også. ”Jeg glæder mig til at kunne vise omsorg for andre. Om det så er at male deres garage eller passe deres børn.”

For Hedi på 20 år er det afgørende, at de får lov til at møde de mennesker, der bor i landet frem for ’bare’ at være turister. ”Man kommer bag facaden og får lov til at møde dem, der rent faktisk bor der og høre om de udfordringer, de har. Det udvider ens horisont – både kulturelt, men også i forhold til hvad ’omsorg’ er. Hvordan jeg kan være en del af Guds mission på forskellige måder, og ikke bare den måde, jeg selv havde tænkt inden.”

Tæt hverdag og nye venner

Missionspiloterne får en tæt hverdag med hinanden. Der er ikke meget alenetid, men til gengæld kan man ikke undgå at lære sine medpiloter at kende på en måde, man ellers ikke ville have haft mulighed for under andre forhold. Det er både spændende og nervepirrende, mener Gustav på 21 år. ”Det bliver en omvæltning at skulle dele alt med hinanden – lige fra arbejde og lejlighed til kirkefællesskab. Men det er også en sjov ramme at lære hinanden at kende i. At vi gør noget sammen, og at vi har noget at samles om.”

Undervisningen, som foregår på mange af de bibelske steder, er også en stor del af hverdagen. Den glæder Sine på 22 år sig til. ”Det bliver fedt at være der ’on location’ og få undervisning. At kunne sidde og tænke: ’Det var lige her, det skete.’”

For Ane er det en styrke, at gruppen ikke kender hinanden på forhånd. ”Det er sjovt at møde nogen for første gang og så vide, at vi kommer til at have sindssygt meget med hinanden at gøre. Det er en god udfordring. Så får vi det til at fungere. Måske kan man få udvidet sin horisont, og få venner, man ikke regnede med.”

Her ses de seks nye missionspiloter Jasmin, Signe, Ane, Gustav, Nikoline og Heidi, som glæder sig til at rejse til Israel de næste tre måneder.

"Jeg synes nogle gange, det kan være svært at vide, hvilken plads jeg har i Guds plan. Det bliver fedt at opleve, hvordan jeg kan være betydningsfuld, og hvordan jeg kan hjælpe til med det, jeg har,"

fortæller Nikoline på 22 år. Hun er én af efterårets missionspiloter, der rejser ud for at lære mere om sig selv og om Guds mission.

Vær med

Byd ny generalsekretær velkommen

Vi er begejstrede over, at Christian Rasmussen har overtaget posten som generalsekretær. Det skal selvfølgelig fejres, og derfor er du velkommen til reception d. 7. oktober fra kl. 15-17 på Torvet, Katrinebjergvej 75 8200 Aarhus N. Her vil der være lidt godt til ganen og mulighed for at give Christian nogle ord med på vejen. Vel mødt!

Europæisk konference for mission til det jødiske folk

D. 24-27. oktober samles det europæiske netværk for jødemission, LCJE, i Haslev under temaet 'who do you say I am?'. Her kommer inspirerende talere fra hele Europa, og vi sætter sammen fokus på, hvordan vi kan give endnu flere jøder muligheden for at møde evangeliet. Læs mere og tilmeld dig på: israel.dk/om/formaal/lausanne/lcje-2022

Skal du med til Israel?

Vil du modtage spændende undervisning, der kan kaste nyt lys over de velkendte beretninger fra Bibelen? Vil du gå i Jesu fodspor? Vil du møde nogle af vores samarbejdspartnere i Israel? Så tag med os til Israel den 12.-19. marts 2023. Se mere på israel.dk/medlemstur

Mission blandt jøder i 2022?

Hvis ikke Jesus er Messias for jøderne, kan han så være Kristus for nationerne? I flere lande omkring os stiller kirkerne spørgsmålstejn ved, om man skal arbejde aktivt med mission rettet mod det jødiske folk. D. 8. februar vil Israelsmissionen i samarbejde med Dansk Missionsråd undersøge spørgsmålet om mission til det jødiske folk. Hvorfor er det (ikke) vigtigt? Hvilke etiske problemstillinger fører det med sig? Og hvad tænker jødiske mennesker selv om at være mål for mission? Læs mere og se programmet på israel.dk.

Den Danske Israelsmission
Katrinebjergvej 75 8200 Aarhus N
Tlf: 7190 1885
Email: kontor@israel.dk
www.israel.dk
Tryk: Øko-Tryk (oplag 3200)

Reg. nr. 0994
Kontonr. 3054500
Mobilepay: 30503
www.israel.dk/giv
Til- og afmeld magasinet:
skriv til kontor@israel.dk

Redaktion: Maria Risbjerg (red.),
Kirsten Lang, Margrete Rolighed,
Helena Dyrholm, Anette Høj
Layout: Maria Risbjerg
Oplysninger om medarbejdere
og landsstyret findes på israel.dk

ET
SPADESTIK
DYBERE
I BIBELENS
VERDEN

BIBELSKARKEOLOGI.DK

DET ER
GODT
AT HVILE

Køb vores pocketbog om hvile til kun 40 kroner. Skriv til kontor@israel.dk

RØDDERNE

Bliv medlem af RØDDERNE og modtag tre "festkasser" om året, som giver dig mulighed for at formidle kristendommens budskab i børnehøjde gennem sjov og leg.

Det koster kun 75 kr. om året.
Læs mere på: ung.israel.dk/hjemme/roedderne

SPREDVINGERNE

Kom og mærk de gode vibes på Frøstruphøve. I det personlige møde lærer du os bedst at kende. Skriv dit barn op til de bedste år nu - for hos os er indmeldelse gratis.

Læs mere på frostruphave.dk

OPLEV ET FÆLLESSKAB, HVOR DU KAN BLIVE TIL DEN, DU ER SKABT TIL AT VÆRE

Frøstruphøve Efterskole
Frøstrupvej 140
6830 Nørre Nebel
T: 75 28 21 88

 Frøstruphøve Efterskole
- en skole med budskab

 facebook.com/frostruphave

"Jeg fandt ud af, at Jesus gør så stort et indtryk, at når man sætter sig ned og undersøger, hvem han er, så er han uimodståelig."

*Christian Rasmussen, ny generalsekretær
Læs hele interviewet fra side 12
Foto: Rasmus Risbjerg*

Ønsker du at til- eller afmelde magasinet?
Så gå ind på israel.dk/afmeld eller ring til kontoret på 7190 1885.